

europaaet

Rakveres
tähistatakse
Euroopa päeva
suurüritusega

Euroopa sallivuse
sall kootakse Eestis

Rakvere vanaproua
armastab jalgpalli

Inimlikud
eurotrahvid

Lapsed laulavad
üle maailma

Hannes
Võrno

Eurovisioonil pulli ei tee

9. mai: Euroopa päev

TOIVO KLAAR, EUROOPA KOMISJONI EESTI ESINDUSE JUHT

Ehk on teil kalendrist või mujalt silma jäänud, et 9. maile viidatakse kui Euroopa päevale. Võib olla olete isegi küsinud, mis tähtpäev see on ja kas mitte pole ta kuidagi seotud Teise maailmasõja ja Venemaal tähistatava võidupäevaga.

Imselt teavadki üsna vähesed eurooplased, et just 9. mai 1950 oli päev, mil astuti esimene samm praeguse Euroopa Liidu loomise suunas. Võidupäevaga sel päeval seos puudub, kui mitte arvestada tõika, et Euroopa ühendamise soovi taga oli eelkõige rahvaste ja riikide mälestus sõdade purustustest ja hirm uue sõja ees.

9. mail eelmise sajandi keskel, mil kogu Euroopat ja maailma oli ähvardamas kolmas maailmasõda, luges toonane Prantsusmaa välisminister Robert Schuman Pariisis rahvusvahelisele pressile ette deklaratsiooni, milles kutsus Prantsusmaad, Saksamaad ja teisi Euroopa riike üles ühendama oma sõe- ja terasetootmise. Schuman tegi ettepaneku luua riikideülene Euroopa institutsioon, mis juhiks sõe- ja terasetööstust. Tegemist oli majandusharuga, mis toona oli kogu sõjalise jõu aluseks. Riigid, kelle poole ta pöördus, olid üksteist peaaegu hävitanud kohutavas konfliktis, millest jäi järele materiaalse ja moraalse laastatuse hõng. Tegelikult oli Teine maailmasõda juba kolmas Saksa-Prantsuse

sõda 70 aasta jooksul; 1870ndate Prantsuse-Preisi sõda ning Esimene ja Teine maailmasõda olid jätnud kahe riigi suhtesse sügava umbusu jälje. Ühiste eesmärkide nimel ühise laua taha istuda oli toona ütlematult raske. Teadvustades seda piüüdu erimeelsustest ülesaamiseks kui Euroopa ühise tuleviku olulisemat nurgakivi, otsustati 1985. aastal Euroopa Liidu juhtide tippkohtumisel Milanos hakata tähistama 9. maid kui Euroopa päeva.

Euroopa lõimumine ei ole toimunud ega toimugi üleöö, ega ka mitte mõne aastakümne jooksul. Teha on veel palju ja täiuslikkusest ollakse kaugel. Ettevõtmine, mis algas vahetult pärast Teist maailmasõda, on läbi ajaloo prisma vaadates veel väga uus. Minevikus tähendas Euroopa ühendamine ühe valitseja, riigi või grupi domineerimist teise üle. Pikas perspektiivis olid sellised katsed kõik nurjumisele määratud, sest vallutatutel või allutatutel oli vaid üks püüdlus – võita tagasi oma vabadus või lihtsalt teha asju omamoodi.

Meie tänane eesmärk on hoopis teistsugune – ehitada üles Euroopa, mis tegutseks ühiselt kokkulepitud reeglite põhjal, austades iga rahva vabadust, omapära ja isetegemise soove. Just nagu ka Schumani deklaratsioonis kirjas oli: „Euroopat ei looda üleöö ega ühe hooga. Euroopa sünnib konkreetsete tegude kaudu, mis kõigepealt loovad reaalse ühtekuuluvuse.”

Euroopa Liit on oma kodanike teenistuses. Säilitades oma eripärased väärtused, kombid ja keele, on institutsiooni kui sellise ülim eesmärk, et Euroopa kodanikud tunneksid end mõnusaalt oma Euroopa kodus. Ehk siis: „Oleme sina ja mina, mitte meie ja nemand!”, nagu ütleb ka tänavuse Euroopa kultuuridevahelise dialoogi aasta deviis.

Euroopa sünnipäeva tähistab Euroopa Komisjon tänavu Rakveres koos sealse linnavalitsuse ja Euroopa Parlamendi infobürooga. Küsimusele „miks just Rakveres?” on lihtne vastata – väga täis linnana on Rakvere juba mitu aastat Euroopa päeval omaalgatuslikult üritusi korraldanud ja meile tundus, et õige hetk initsiatiivile ölg alla panna on kätte jõudnud.

Kuid Euroopa päeva ei tähistata ainult Rakveres, vaid ka kõikjal mujal Eestis ja Euroopa Liidus. Euroopa nädal Eestis kulmineerub 10. mail, kui kõikidele inimestele on uudistamiseks avatud Euroopa Liidu liikmesriikide saatkonnad Tallinnas, et omast kodust lahkumata saaks tutvuda teiste riikide tegemiste ja kultuuridega. Saame siis tuttavaks: Euroopa Liit – see oleme meie kõik: 500 miljonit inimest 27 liikmesriigist. Just see on suurim võit, mida 9. mail üheskoos tähistada! **ek**

Hillar Mets

Eurokratt

Euroopa Komisjoni Eesti esinduse ajakiri
Rävala 4, Tallinn 10143
telefon 626 4400
faks 656 4401
e-post info@euroopaliit.ee
www.euroopaliit.ee
Toimetuse kollegium: Hannes Rumm,
Mai Võormann, Karl Martin Sinijärv,
Hardo Pajula, Peep Vain, Indrek Treufeldt
Teostus: KPMS & Partner
Kaanefoto: Maris Ojasuu (Äripäev)
Fotod: Pressifoto, iStockphoto
Trükk: Uniprint
Tiraaž: 50 000

Ajakirja tekstid ei kajasta Euroopa Komisjoni ametlikke seisukohti.

Mis uudist?

- 4** Eesti koolid said elulähedase õpiku
Liiklushuligaane karistatakse õiglaselt nii
kodu- kui välismaal
Euroopa Komisjon lubab peagi lennu ajal
mobiiltelefoniga rääkida
EL ärgitab intellektuaalse omandi jagamisele

Persoon

- 6** Hannes Võrno:
Eurovisioonile me pulli
tegema ei lähe!

Euroopa nädal

- 8** Pidula ja pillerkaar nädal
aega jutti
- 9** Rakvere linnapea Andres Jaadla: Rakvere koob
Euroopa sallivuse salli
- 10** Ühe päevaga läbi Euroopa
- 13** Sündmustekalender

Kasulik EL

- 14** Mees, kes aitas
avada piirid

Majandus

- 16** Eurotrahvidest
kohtuniku pilgu
läbi

Noor

- 18** Laste hääled
kõlavad üle maailma

Eelarve

- 20** Euroeelarve inventuur tulekul

Persoon

- 22** Hollandi rändkonsultant,
kes räägib soravat eesti keelt
- 23** Südikas vanaproua armastab
jalgpalli ja lilli

Helista, kui on küsimusi

EUROPE DIRECT on tasuta teabetalitus, mida inimesed võivad kasutada kõikjal Euroopa Liidus, et saada vastuseid küsimustele ELi ja sellega seonduvate teemade kohta. Huvitab sind ELis töötamine või õppimine? Tahad saada teavet ELi põhiseaduse või institutsioonide kohta? Helista ja uuri järele!

EUROPE DIRECT talitusel on:

TULE MEILE KÜLLA!

- ★ Ühtne tasuta telefoninumber
00 800 6789 1011, millele
saab helistada ELi liikmesrii-
kidest ning kus kõnelele vas-
tatakse ka eesti keeles.

Euroopa Liidu Infokeskus
Laikmaa 15, Tallinn 10143
tel 626 4433, faks 626 4401
e-post info@euroopaliit.ee
www.euroopaliit.ee

- ★ Tavaline telefoninumber
00 322 299 9696, mille-
le saab helistada kõikjal üle
maailma ning mille puhul keh-
tivad tavapärased kõnetariifid.

**EUROPE DIRECTi
infopunktid:**
Lõuna-Eesti infopunkt
Kristi Kivilaid
Tartu Ülikooli Raamatukogu
W. Struve 1, Tartu 50091
tel 737 5725,

faks 737 5725
e-post edir@euroinfo.ee
<http://www.euroinfo.ee/ed>

Kesk-Eesti infopunkt

Janika Vingel
Järva maavalitsus
Rüütli 25, Paide 72713
tel 385 9662, faks 385 0519
e-post edir@jarvamv.ee
www.jarva.ee/euroinfo

Pärnumaa infopunkt

Kersti Liiva
Pärnu maavalitsus
Akadeemia 2, Pärnu 80088
tel 447 9739, faks 447 9735
e-post edir@parnumaa.ee
www.mv.parnu.ee

Soovid ELi alast teavet saada
ülikoolidest? Abi saad Euroopa
Liidu dokumendikeskustest:

Tartu Ülikooli Raamatukogu EL dokumendikeskus

Ruth Tammeorg
W. Struve 1, Tartu 50091
tel 737 5781
faks 737 5701
e-post euroinfo@utlib.ee

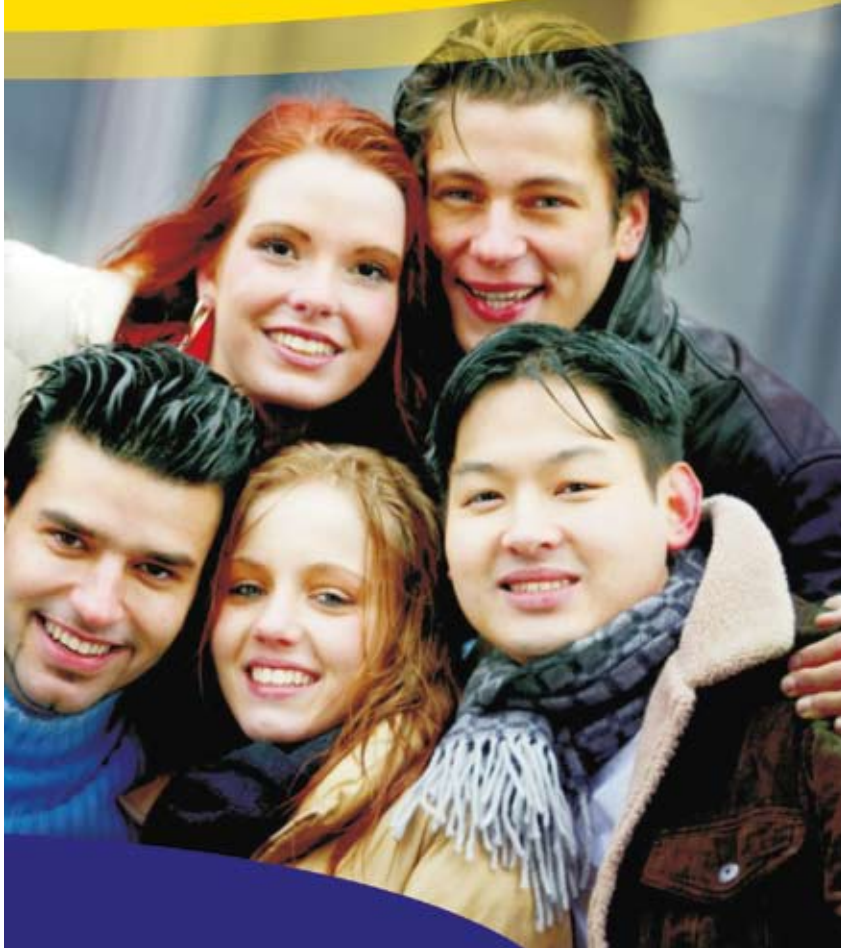
Audentese Ülikooli EL dokumendikeskus

Liis Saks
Tondi 55, Tallinn 11316
tel 699 6557
faks 699 6500
e-post liis.saks@audentes.ee

Wolfgang Böhm • Otmar Lahodynsky • Erkki Bahovski

Euroopa Liit Sinu jaoks!

Nii toimib Euroopa Liit

Eesti koolid said elulähedase Euroopa Liidu õpiku

Märtsi lõpus esitlesid Haridus- ja Teadusministeerium ning Euroopa Komisjoni Eestis esindus äsja valminud Euroopa Liidu õpikut, mis on mõeldud kasutamiseks kõikides Eestimaa gümnaasiumides ja kutseõppeasutustes.

Õpiku autoriteks on austria ajakirjanikud Wolfgang Böhm ja Otmar Lahodynsky ning see kannab nime „Euroopa Liit sinu jaoks! Nii toimib Euroopa Liit“. Raamatu eestikeelsesse väljaandesse on lisatud ka ajaloolase ja ajakirjaniku Erkki Bahovski peatükk Eestist kui Euroopa Liidu liikmesriigist.

Euroopa Komisjoni Eesti esinduse juhi Toivo Klaari sõnul ajendasid raamatut

tõlkima kaks aastat tagasi tehtud uuringu tulemused. „Uuring näitas, et nii õpilasi kui ka õpetajaid huvitab Euroopa Liit, kuid nad soovivad seda tundma õppida elulisemal viisil kui tavapärase koolitund,“ selgitas Klaar.

Uue raamatu abil, mis on tunduvalt elulähedasem kui seni ilmunud, saavad oma tunde huvitavamaks muuta nii ühiskonnaõpetuse, ajaloo kui ka võõrkeele õpetajad. Raamat sisaldab ka mitmeid viiteid erinevatele Interneti-lehtedele, et õpilastel ja õpetajatel oleks võimalik ennast kursis hoida kõige uuema Euroopa Liidus.

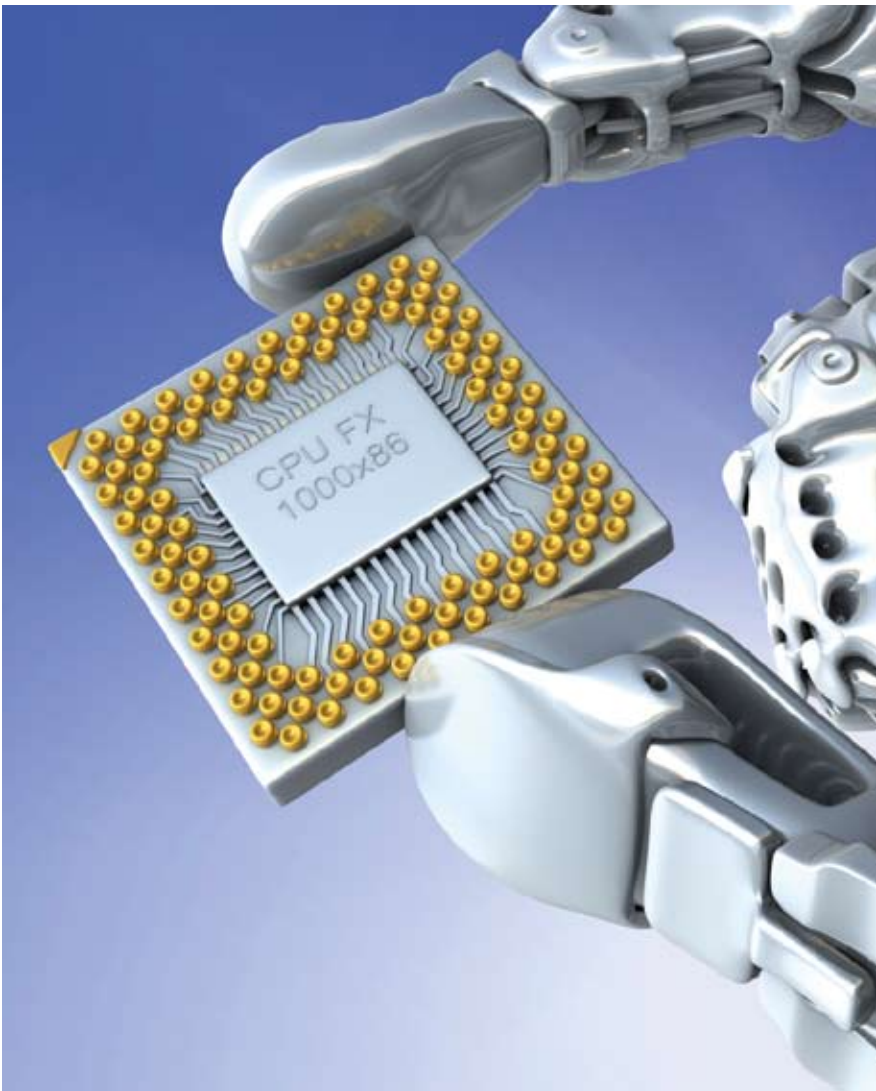
Liiklushuligaanid saavad karistuse nii kodu- kui ka välismaal

Märtsis võttis Euroopa Komisjon vastu ettepaneku direktiivi kohta, mille eesmärgiks on lihtsustada autojuhtide vastutuselevõtmist välisreisidel toime pandud liikluseeskirjade rikkumise eest. Senini jäid välisriigis liikluseeskirju rikkunud juhid karistusetuta.

Kavandatud direktiiv hõlmab nelja liikluseeskirjade rikkumisi: kiiruse ületamine, sõiduki juhtimine joobeseisundis, turvavöö kinnitamata jätmise ja punase tule eiramise. Euroopa elektroonilise andmevahetuse võrgustiku kaudu saab trahvikviitungeid saata teistesse liikmesriikidesse. Iga liikmesriik peab ise tegelema rikkumiste menetlemise ja karistuste täideviimisega.

Alates 2001. aastast on ELi eesmärk liiklusohutuse vallas vähendada liikluses hukunute arvu kümne aastaga poole võrra. 2001. aastal sai Euroopa Liidu 27 liikmesriigi teedel surma 54 000 inimest. Ajavahemikus 2001–2007 vähenes liikluses elu kaotanute arv 20% võrra, kuid 2010. aasta eesmärgi saavutamiseks tuleks seda arvu vähendada 37%.

EL ärgitab intellektuaalse omandi jagamisele

Teadusuuringutest täiemahulise kasu saamiseks ja teaduspõhise ettevõtluse elavdamiseks on Euroopa Komisjon koostanud ühtsed regulatiivsed põhimõtted, mis aitavad liikmesriikidel kõrvaldada erinevused teadusuuringute tulemusi kui intellektuaalset omandit kaitsvate eeskirjade vahel.

EL on seisukohal, et teadlased peavad haldama ning ka jagama oma intellektuaalomandit, et meelitada juurde investeeringuid ja pakkuda huvi nii üliõpilastele kui ka teiste liikmesriikide teadlastele.

Euroopa Liidu liikmesriigid on viimasel ajal teinud palju teadmiste edastamiseks ja jagamiseks ning ühenduse teadlased avaldavad sama palju töid kui nende kolleegid Ameerika Ühendriikides. Hoolimata sellest jäävad Euroopa teadlased oma USA kolleegidest maha nii leiutiste, patente, litsentside müügi kui ka teadusasutuste baasil tegutsevate ettevõtete rajamise osas.

Euroopa Komisjon lubab peagi lennu ajal mobiiltelefoniga rääkida

Aprilli alguses tutvustas Euroopa Komisjon eeskirju, millega ühtlustatakse õhusõidukite pardal üleeuroopaliste mobiilsideteenuste osutamise tingimused. Uute eeskirjade kohaselt soovitakse lubada lennureisijatel lennu ajal mobiiltelefoniga rääkida ja sõnumeid saata.

Uus süsteem tähendab, et reisijate telefonid loovad ühenduse pardal oleva mobiilsidevõrguga, mis on omakorda satelliidi kaudu maaga ühendatud. Pardal kasutatavate telefonidega ei saa maapealsete mobiilsidevõrkudega otse ühendust võtta, et tagada lennuki seadmete ohutus ja maapealsete

mobiilsidevõrkude tavapärase toimimine.

Selleks et kõikjal ELis oleks võimalik tunnustada riiklike litsentse, mille liikmesriigid on registrijärgsetele lennuettevõtjatele väljastanud, ühtlustatakse õhusõiduki pardal osutatavate mobiilsideteenuste ohutut kasutamist tagavad tehnilised nõuded. Mitmed sideoperaatorid ja lennuettevõtjad kavatsevad uut teenust pakkuma hakata juba käesoleval aastal.

KERTTU KONGAS

Hannes Võrno Eurovisioonile pulli tegema ei lähe

Maikusse mahub kaks suurt euroteemalist sündmust, millega Hannes Võrno kas otseselt või veidi kaudsemalt seotud on. Euroopa päeva puhul, 9. mail, toimuvad Rakvere linnas suured pidustused ja lugejale teadmiseks – Hannes on just Rakvere poiss. Kuu lõpul toimuva Eurovisioonil esindab Hannes koos kolleegidega Kreisiraadiost aga Eestit kogu Euroopa telepubliku ees.

Kuidas Sinu elu on muutnud või millist kasu oled saanud Euroopa Liidu ja Euroopa teema pidevast päevakorras olemisest?

Kõige käegakatsutavam ja esimesena meenuv kasu seostub just piiriületamiste ja verivärsk Schengeni lepinguga. Välismaale minnes ja sealt tülles saan sirge selja ja muigel näoga sini-kollaste viisnurkadega tähistatud kassade alt läbi sammuda, mitte ei pea pikkades saba-des jorutama. Schengenist on Eesti inimesele tõesti kasu olnud – ükski inime-ne ei peaks ega tohiks end kunagi seetõttu ebamugavalt tunda, et ta kusagile ei kuulu.

Euroopast üldiselt rääkides – olen massiga ühte meelt, et Euroopa Liidu üldise poliitika suhtes ei ole vajadust kriitikanooli loopida, kõik toimib. Liidu majanduspoliitikaga on lood palju segasemad – see toimib minu meelest selgelt vaid selle mustri järgi, kuidas erinevad huvigrupid seda oma soovide kohaselt suunavad.

Milline on sinu eredaim Euroopa elamus?

Annaks taevas, et eestlased õpiksid Eestis elades ja tegutsedes üles näitama samasugust võimet kiiresti kohaneda ning

omandada ümbruskonnast tulenevaid süsteeme ja reegleid kui nad seda mujal teevad. Euroopas liiklev Eesti numbriga auto ei uju kunagi vasakus reas ega tee pööret ilma suunatulda näitamata. Võõrsil oskavad eestlased käituda, kuid tagasi tülles on paljud jälle nagu mingid debiilikud. Ülekantud tähenduses – samamoodi nagu enne küllaminekut pestakse ning pannakse selga puhas särk, võiks puhtusepidamine saada igapäevaseks harjumuseks ka kodus. Tegelikult on ju päris hea olla kogu aeg värsked...

Positiivsem elamus seostub palju kõmu ja kisa tekitanud Vabadussõja monumendi esialgse kavandiga. Risti keskele planeeriti ju algselt sarnaselt tulevasele Eesti euromündile Eesti kontuurjooned. Õnneks siiski kavandit muudeti ning risti keskele kujundati vabadusristi autentne sümbolika. Seeläbi ei mõnitata ei risti ega ka Euroopa ühisraha.

Mis mulle veel Euroopa asja juures meeldib, on see, et inimestel on nüüd oma hobide, pentsikuste ja kirgedega tunduvalt lihtsam, odavam ja mõnusam tegeleda. Veinigurmaanid saavad ajada oma veiniasju, kella- ja autoveidrikud jällegi omi. Tänu kaubanduspiiride avanemisele ja ELi laienemisele on inimeste jaoks tunduvalt kergem tegeleda

huvipäraste tegevustega. Paradoks ongi selles, et pealtnäha väga bürokraatlikus süsteemis on bürokraatia selleks, et seda vähendada.

Kas Eurovisioon ja Euroopa Liit on sinu jaoks kuidagi seotud teemad?

Tegelikult, kui Eurovisioonist osavõtivate riikide nimekirja vaadata, jääb see Euroopa Liidust sama kaugemale kui keegi kavandaks Eestisse Aafrika riikide mängu. Need on kaks täiesti iseseisvat asja – Eurovisiooni korraldab ikkagi Euroopa Ringhäälingute Liit (*European Broadcasting Union*), millel ei ole ELiga muud seost kui üht geograafilist piirkonda tähistav nimeosa.

Eurovisioonile lähete pigem pulli tegema või tõsist asja ajama?

“Leto Sveti” poolt Eesti lõppvoorus kogutud enam kui 50 000 ning mõniküm-mend tuhat varem antud häält näitasid, et rahval oli kindel eesmärk meid sinna saata. Tõenäoliselt inimesed loodavad, et suudame Eurovisiooni kui sündmuse laialivalgumaks või just vastupidiselt – koomaletõmmatavamaks muuta. Igal juhul ootavad nad meie osalemisest üritusel väljapoole traditsioonilisi piire jäävat esitust.

Tõenäoliselt on hääletanute hulgas suur hulk protestihääli, kellele kogu euroteema närvidel käib, ning leiti, et tavapäraste hingematvate ballaadide saatmine Belgradi oleks vaid eurovankriga kaasajooksmine. Austusest nende inimeste vastu, kes meile oma protestihääle andsid, kinnitan siinkohal, et nalja pärast me sinna ei lähe.

Pulli tegemiseks võiks seda kutsuda siis, kui igale artistile ettenähtud kolme minuti asemel kasutaksime ära vaid ainult ühe või laseksime oma laulu hoopis neli minutit – ühesõnaga „keeraksime“ sellega korraldajatele mingi käru. Meie oleme ikka eeskujulikud inimesed ning vastupidiselt Euroopat külastavatele eestlastele kellapoodidesse vargile minna ei plaani ning pükstesse pulbrit ei peida!

Euroopa päevaga seonduvad suured pidustused toimuvad sel aastal enamjaolt Rakveres, ka sina oled sealt pärit.

Kuidas oled sünnilinnaga praegu seotud?

Rakverega olen seotud sedavõrd, et seal elavad minu vanemad ning tädid-onud. Üldiselt on terve suguvõsa juurestik Rakverest ja Virumaalt pärit.

Rakvere on minu jaoks kodu, seal on alati hea olla ning väike linnake on alati ilus ja puhas. Rakvere linna tunnuslause VÄGE TÄIS, peab minu meelest paika. Virumaal elavad ja töötavad sitked ja andekad inimesed ning ma väga loodan, et Virumaa väiksemad kohakesed saavad samuti korda nagu Rakvere linn. Piisab, kui igäüks pühib oma trepi puhtaks ning ei viska sodi ka teise inimese maja ette!

Kas plaanid Euroopa päeva pidustustest Rakveres ka osa võtta?

Rakvere üritustele ei ole seekord kahjuks plaanis tulla, kuna pidutsen samal ajal kõigi ülejäänud lähemate ja kaugemate naaberkodanikega Euroopast. Nimelt algab osalejate jaoks just samadel päevadel Serbia pealinnas Belgradis Eurovisiooni karussell. **ek**

Hannes Võrno

Vanus: 38

Perekonnaseis: vabaabielus

Lapsed: Pojad Joosep Roald ja Luukas Henrich

Elukoht: Tallinn

Haridus:

- Rakvere 3. Keskkool
- Rakvere Lastemuusikakool
- Tartu Kunstikool
- Eesti Kunstiakadeemia (EKA)
- Kaitseväe Võru Lahingukool

Raamat, mida soovitan:

Khalil Gibran "Prohvet"

Lavakarjäär: algas juba 1980. aastal Rakvere Kooliteatris Valdur Liivi eestvedamisel ja juhendamisel

Saavutused: need reisirid, mis unistuste reisidest on ette võetud ja ära tehtud.

KERTTU KONGAS

Pidu ja pillerkaar nädal aega jutti

Tänavust Euroopa päeva tähistatakse suurejooneliselt – kogu nädala võõrustab Rakvere peamise peopaigana külalisi mitmekesise ürituste programmiga, mille keskseks teemaks on Euroopa kultuuriline mitmekesisus ja kultuuridevaheline dialoog. Pidustuste nädal kulmineerub reedel, 9. mail Rakvere spordikeskuse spordihoones messi ja kontserdiga.

Hüidsall Euroopa Parlamendile

Euroopa päeva puhul toimub Rakvere linnas terve nädala jooksul erinevaid üritusi ja ettevõtmisi, millest linnarahval ja külalistel tasub kindlasti osa võtta. Näiteks on kavas kududa “Euroopa pikim sall”. Kuna eestikeelsed sõnad “sall” ja “sallivus” on sarnased, ongi aktsiooni tulemuseks suur “Euroopa sallivuse sall”. Kudumist alustab Rakvere linna vanim kodanik, 103-aastane Elfriede Kukk, keda abistavad Rakvere pensionärid sotsiaalabikeskuse eakate päevakeskusest

ja Lääne-Virumaa Pensionäride Ühingu, samuti tulevad appi õpilased ning vabatahtlikud huvilised. Salli mustri valis välja Rakvere linna kunstnik Jule Käen, sallis kasutatavad toonid on segu Euroopa Liidu riikide lippude värvidest.

Euroopa nädalal mõeldakse ka kokunõuavilistele. Kogu nädala jooksul saab erinevates Rakvere söögikohtades maitsta Euroopa Liitu kuuluvate riikide rahvustoite. Iga restoran, kohvik või kõrts on valinud ühe riigi, mille toitumistavasid ning menüüd nad nädala jooksul

küllastajatele tutvustavad. Vihjeid valitud rahvusköökkide kohta annavad söögikohatade hoonete külge riputatud riigilipud.

Soome kunsti ja Euroopa filme

Rakvere linnavalitsus koordineerib Euroopa Liidu teemanädalat ka Rakvere linna haridusasutustes, pakkudes lastele ja noortele võimalust nädala jooksul läbi erinevate tegevuste teada saada uut ja huvitavat iga Euroopa Liidu liikmesriigi kohta. Lasteaedades ja algklassides õpitakse riike tundma läbi mängude ja meisterdamiste, põhikooliastmes toimub lauamängude ja ristsõnade võistlus ning gümnaasiuminoored saavad rinda pista jutuvõistluses.

Ka kunsti- ja filmisõpru ei ole suurpidustuste hoos unarusse jäetud. 4. ja 6. mail näidatakse Rakvere Teatrikinos Euroopa filme ning Soome saatkonna abiga on Lääne-Virumaa keskraamatukogus

17. aprillist 20. maini avatud näitused “Soome pussid” ja “Seitse sammu Soome-Eesti sillal”.

Põnev mess ja suur kontsert

Euroopa päeval, 9. mail on Rakvere spordikeskuse spordihoones kõigile huvilistele avatud Euromess, kus jagavad teavet ning tutvustavad oma tegevust Euroopa Liiduga seotud organisatsioonid ning mitmed ettevõtted.

Paralleelselt messiga toimub laval suur meelelahutuslik programm koos põnevate auhinnamängudega, millest saavad osa võtta kõik messikülalastajad. Üles astuvad kohalike laste muusika- ja tantsukollektiivid ning õhtu lõpus toimub spordihoones Euroopa päeva kontsert, kus esinevad mitmed armastatud Eesti muusikud. Kontserdil tulevad esitlusele aegade jooksul tuntuks saanud Eurovisiooni-laulud. Nagu ka päris Eurovisioonil, toimub Euroopa päeva kontserdil hääletusvoor, kus publik saab valida oma lemmikloo.

Suurele pidustusele Rakvere spordihoones võib saabuda ühises rongkäigus, kus osalevad ka koolid ja lasteaiad.

Kõik Euroopa päeva üritused on

tasuta. Pidustuste programmi panevad kokku Rakvere linnavalitsus, Euroopa Parlamendi Eesti infobüroo ja Euroopa Komisjoni Eesti esindus. [eh](#)

Rahvusköögid Euroopa nädalal Rakvere toitlustusasutustes

Toitlustusasutus	Valitud riik
O'Mac	Saksamaa
AS Pihlaka	Hispaania
Hagari	Itaalia
Katariina Kelder	Kreeka
Virma baar	Soome
Carla pubi	Taani
Lokaal	Itaalia
Turuplatz	Itaalia
Kaksteist kuud	Slovakkia, Sloveenia
Kurva kodu	Suurbritannia, Ungari
Inglise pubi	Inglismaa, Saksamaa
Art Café	Prantsusmaa
Teatrikohvik	Prantsusmaa

ANDRES JAADLA
RAKVERE LINNAPEA

Rakvere koob Euroopa sallivuse salli

Rakverel on hea võimalus olla Eestis esimene linn väljaspool pealinna, kes saab võõrustada üleriigilisi Euroopa päeva pidustusi. Usun, et selle valiku tagamaad ulatuvad möödunud aastasse, kui just Rakvere Euroopa päeva üritused pälvisid suurt tähelepanu. Mäletatavasti möödus mullu 50 aastat Rooma lepingute allkirjastamisest ning Rakvere keskväljakul luges rahvas neid ette järjest 9 tundi ja 9 minutit.

2008. aasta on kuulutatud Euroopa kultuuridevahelise sallivuse aastaks. Sedagi tähistab Rakvere omamoodi *crazy-city* vaimus.

Üheks põnevaks ja omanäoliseks ettevõtmiseks on sallivuse salli kudumine Rakvere linnaelanike poolt. Euroopa pikima salli avaread tegi juba kuu enne maikuu pidustusi Rakveres elav 103-aastane Elfriide Kukk, väljendades seeläbi põlvkondade järjepidevust suhetes Euroopaga. Sallivuse sall peab valmis saama Euroopa päevaks, 9. maiks ning see antakse Euroopa Parlamendi presidendile pidulikult üle 19. mail 2008 Strasbourgis.

9. mail toimub Rakveres lisaks suurejoonelisele kontserdile ka teabemess spordihallis, kus jagatakse infot mitte niivõrd institutsioonide, vaid erinevate riikide ja reisimisvõimaluste kohta. Euroopas on ju avastamist küllaga! Usutavasti on paljudele meist hoopis huvitavam koostada endale personaalne teekond paikadesse, mida reisikataloogide jaoks olemaski pole. Aga just sellistel reisidel paistavad rohkem silma kohalikud olud, tavad ja inimeste tegemised. Nii toimubki kultuuridevaheline suhtlus ja tugevneb sallivus.

Tervitan igati seda, et Euroopa päeva tähistamisele on kaasatud ka koolid ja lasteaiad. Lasteaadades toimuvad liikmesriikidele pühendatud teemapäevad ja kooliõpilased salvestavad 2008. aasta Euroopa päeva Rakveres filmilindile.

Kutsun kõiki huvilisi Euroopa päeva tähistamisel aktiivselt kaasa lööma.

Tere tulemast kevadesse Rakverre!

LIINA RISTOJA

Ühe päevaga läbi Euroopa

Kes on unistanud reisimisest läbi Euroopa, võib jätta gloobuse keerutamise ning teha hoopis jalutuskäigu kevadisse Tallinna südamesse. 10. mail Tallinnas toimuval avatud uste päeval avaneb haruldane võimalus sisse põigata Euroopa Liidu riikide esindustesse, välisministeeriumisse ja Euroopa Liidu majja ning saada aimu teiste maade kultuurist, külastamisväärsustest ning õppimis- ja töövõimalustest.

Laupäeval, 10. mail toimub Tallinnas ELi riikide saatkondades, välisministeeriumis ja Rävala pst 4 asuvas Euroopa Liidu majas avatud uste päev. Euroopa Komisjoni

Eesti esinduse ning Euroopa Parlamendi infobüroo poolt teist aastat korraldataval tasuta kogupereüritusel saavad kõik huvilised heita pilgu ruumidesse, kuhu tavainimese jalg tihti ei astu. Avatud uste

päeva põhiprogramm toimub Euroopa Liidu maja ees ja sees, ent mitu huvitavat üritust toimub päeva jooksul ka Euroopa riikide saatkondades üle Tallinna ning välisministeeriumis. Toreda koguperepäeva õhtul võivad kolm õnnelikku üritusest osavõtnut võimaluse juba tõelisele reisile sõita.

Tegevust kogu perele

Euroopa Komisjoni Eesti esinduse kultuuriürituste koordinaatori Kadri Kulli sõnul seisneb avatud uste päeva idee eelkõige Euroopa Liidu ja kultuuridevahelise dialoogi mõtte inimestele lähemale toomises. "Avatud uste päeval saab

mitmekülgset teavet Euroopa Liidu kohta. Tutvustame liikmesriikides töötamise ja õppimise võimalusi ning anname põnevat teavet ka reisimiseks. Euroopa Liidu majas saab tutvuda lisaks mitme rahvusvahelise organisatsiooni tööga,” kirjeldas Kull ürituse harivat poolt.

“Eelmisel aastal, kui korraldasime üritust esimest korda, tegi meile suurt rõõmu, et üritusest võttis osa väga erineva vanusega inimesi,” rääkis Kull. Ka tänavusel avatud uste päeval leiavad tegevust igas eas külalised, kuna kultuurikavast leiab nii näitusi, filme, loenguid kui ka mängu. Kui enamik informatiivsest programmist mõõdub siseruumides, siis ürituse lõbusama osa puhuks on Euroopa Liidu maja esisele püstitatud telk, kus saab kuulata Euroopa muusikat, osaleda viktoriinides ning auhinnamängudes. Väiksematele külalistele on avatud

eraldi mängunurk, kus toimuvad terve päeva vältel spetsiaalselt lastele mõeldud tegevused.

Rahvusroad, Škodad ja muusikavideod

Nagu eelmiselgi korral, on avatud uste päeva üheks osaks liikmesriikide saatkondades toimuv. Külaliste meeli lahutavad mitmekesise ja põneva programmi-ga Soome, Rootsi, Tšehhima, Läti, Leedu, Taani, Ungari, Prantsusmaa ja Portugali esindused. Päeva täidavad näitused, rahvustoitude degusteerimised, tootesitlused, särtsakad muusikalised etteastet, viktoriinid ja mängud.

Tšehhima saatkonnas jagatakse riiki tutvustavaid trükiseid, näidatakse filmi ning mängib rahvusmuusika. Imetleda saab fotonäitust ning saatkonna taga-aeda on küllastajate rõõmuks välja pandud Tšehhi autotööstuse uhkused – Škodad.

Soome saatkond tervitab külalisi maitstva köhutäiega. Publikule on avatud saatkonna koosolekuruum, kus saab lehitseda materjale ja brošüüre Soome Vabariigi kohta, nautida kohalikke muusikavideoid ning lastele on üles pandud joonistuslaud. Ilusa ilmaga avaneb inimestel võimalus külastada giidi juhendamisel ka saatkonna huvitava ajaloo ja arhitektuuriga residentsi.

Kultuuride ristumistee

Tiheda programmiga paistab silma Rootsi saatkond, kes paneb oma siseõuele üles mitmed Rootsi erinevaid eluvaldkondi tutvustavad väljapanekud. Üks neist on pühendatud sealsele autotööstusele, tehnoloogiale ja keskkonnasäästlikule mõtlemisele, mida sümboliseerib Rootsi auto Saab. Teised ekspositsioonid tutvustavad sealseid turismisihtkohti,

⇒ õppimis- ja töötamisvõimalusi ning kohalikku toidukunsti. Toimub ka viktoriin, mille auhinnaks on lennupiletid Stockholmi.

Rootsi saatkond pole tähelepanu pööranud mitte ainult oma riigi kultuurile, vaid hoopis kultuuride kokkupuutepunktidele – nimelt koostatakse avatud uste päevaks ka Eestis elavate rootslaste teemaline Rannarootsi väljapanek ning kultuuridevahelise dialoogi aasta puhul musitseerib põhjamaiselt omapärane Lapi ansambel. Üritusel kostavad ka rootsikeelsed eesti rahvaviisid.

Avatud uste päevast võtavad osa ka

mitmed saatkonnad, kes küll oma hoones üritusi ei korralda, kuid kogunevad infolaudadega Euroopa Liidu majja. Kindlasti on väljapanekutega kohal Poola, Hispaania, Küprose, Sloveenia ja Bulgaaria esindused.

Mängupassi abil tõelisele reisile

Et ühest saatkonnast teise tuhisemine ära ei väsitaks, on avatud uste päeva kesmes nõ passimäng, milles saavad osaleda kõik külastajad. Avatud uste päevadel jagatavates mängupassides on märgitud ära kõik programmis osalevad saatkonnad ja asutused, kust tuleb koguda

eritempleid. Need, kes on oma passi võtnud kõik vajalikud templid, osalevad auhinna loosimises. Õnnelikele võitjatele on Euroopa Komisjoni Eesti esindus välja pannud 15 000, 10 000 ja 5000 krooni suurused reisikupongid.

Ja lõpetuseks – kui juhtute päeva jooksul nägema hoogsalt ja lehviva keebiga mööda Tallinna jalutavat Euroopa Liidu maskotti ehk Euromeest, siis astuge talle julgelt ligi ning küsige voldikuid ja teed avatud uste päeva järgmise sündmuskohani. [EH](#)

10. mail kell 11–17 ootavad külalisi:

- Euroopa Liidu Maja *Laikmaa 15*
- Leedu saatkond *Uus 15*
- Läti saatkond *Tõnismägi 10*
- Portugali saatkond *Kohtu 10*
- Prantsuse Kultuurikeskus *Kuninga 4*
- Rootsi saatkond *Pikk 28*
- Soome saatkond *Kohtu 4*
- Taani saatkond *Wismari 5*
- Tšehhi saatkond *Lahe 4*
- Ungari Instituut *Piiskopi 2*
- Välisministeerium *Islandi väljak 1*

Euroopa päev pakub tegevust kogu nädalaks

Seitsmes Eesti linnas toimub Euroopa päeva raames terve nädala jooksul igasuguseid põnevaid ja harivaid üritusi. Tallinlased, tartlased, pärnakad, Rakvere, Narva, Kärkla ja Põlva elanikud – vaadake järgi, mis teie kodulinnas toimumas on.

Esmaspäev 5.05

16.00-18.00 Sarjas “Euroopa jutud” Linna Priimäe avalik loeng ja Eesti Väitluseltsi debatt teemal “Multikultuursus, identiteet ja avatus” Euroopa Liidu Majas. Tallinn. Lisainfo: www.euroopapaev.ee

Teisipäev 6.05

“Euroopa Jutud” debatt ja arutelu. Tartu Ülikooli ruumides. Tartu. Lisainfo: www.euroopapaev.ee

Bulgaariat ja Maltat tutvustav Euroopa Klubi ning diskussioon Euroopa

noortepakti ja kultuurilise dialoogi teemadel. Pärnu. Lisainfo: www.euro26.ee

Kolmapäev 7.05

18.00 Euroopa filmiõhtu Loeng “Georgia Euroopas”. Gruusia film “Monanieba”. Tartu. Lisainfo: www.euroopapaev.ee

Reede 9.05

14.00-21.00 Euroopa Päeva tähistamine Rakvere spordihoones – suurejooneline euroshow kell 19. Kogu päeva vältel: eumomess, teatrietendused, viktoriin ja teemaatilised mängud. Lisainfo: www.euroopaliit.ee

10.00-17.00 Noorteinfo konverents: “Kas Eesti noor saab tulevikus hakkama?” Aasta Eurooplase väljakuulutamise Tallinna Linnateatri Hobuveskis. Tallinn. Lisainfo: <http://konverents.euroopaliikumine.ee>

13.00-18.00 Kultuuritramm – viktoriinid, mängud, erinevate rahvaste muusika, Euroopa võimaluste info jagamine ning arutelu Europarlamendi saadiku Katrin Saksaga, kohtumine saatkondade esindajatega jpm. Tallinn. Lisainfo: www.euroopapaev.ee

14.00-18.00 Kultuuribuss Tartus – võidumängud, võistlused, erinevate rahvaste muusika, Euroopa võimaluste info jagamine Tartu. Lisainfo: www.euroopapaev.ee

14.00-17.00 Kultuuribuss Narva ja Pärnu kesklinnas. Narva, Pärnu. Lisainfo: www.euroopapaev.ee

15.00-17.00 Kultuuribuss Põlva kesklinnas ja Põlva Kultuurikeskuse juures. Põlva. Lisainfo: www.euroopapaev.ee

14.00-16.00 Kultuuribuss Kärklas. Kärkla. Lisainfo: www.euroopapaev.ee

16.00-17.00 “Tantsides läbi Euroopa” – erinevate rahvaste tantsude esitamine ning huvilistele õpetamine Tartus Antoniuse Gildi õuel. Tartu. Lisainfo <http://www.ut.ee/aegee/at/> ja www.euroopapaev.ee

19.00-21.00 Euroopa päeva ja noortekonverentsi pidulik lõpetamine. Tallinna Linnateatri Hobuveskis. Tallinn. Lisainfo: www.euroopapaev.ee, <http://konverents.euroopaliikumine.ee>

13.00-17.00 Infojaht Tallinnas Viru Keskuses, Tammsaare pargis või Rotermanni keskuses, Viru tänaval, Raekoja platsil. Tartus Tartu Kaubamajas ja selle vahetus läheduses, Küüni tänaval, Raekoja plats ja Ülikooli ümbrus ning Narva, Kärkla, Põlva ja Pärnu Kesklinnas. Tallinn, Tartu, Narva, Kärkla, Põlva, Pärnu. Lisainfo: www.euro26.ee

14.00-15.30 Kultuuridevahelise dialoogi töötuba Tartu Ülikooli raamatukogus. Tartu. Lisainfo: www.euroopapaev.ee

17.00-19.30 Kultuuridevahelise dialoogi töötuba Narva Noortekeskuses. Narva. Lisainfo: www.euroopapaev.ee

10.00-16.00 Tartumaa Noortekogu korraldatud ümarlaud “Mida arvad Sina Euroopa Liidust?” Visuaalsete materjalide konkursile laekunud töödega tutvumine, ettekanded, töötoad teemadel, mis tulevad konkursi töödest ja autasustamine. Nõo Kultuurimaja Tartumaal. Lisainfo: <http://noortekogu.tartumaa.ee>

Laupäev 10.05

11.00-17.00 Avatud uste päev EL riikide saatkondades, välisministeeriumis ja Euroopa Liidu majas Tallinnas. Lisainfo: www.euroopaliit.ee

14.04-10.05

Rahvusvaheline kodanike blogi “60 ideed Euroopa tulevikuks”. Oodatud on kodanike ideed, millist Euroopat tulevikus eestlased näha soovivad, milliseid samme peaks ette võtma Euroopa Liit. Parimate ideede auhindamine. <http://speakup-europe.blogactiv.eu/>

MAI VÖÖRMANN

Mees, kes aitas piiri avada

Eesti piirile piiripostide rajamisest kuni õhupiiri avamiseni on meie piirivalve astunud suure sammu, kinnitab alates 1992. aastast piirivalves teeniv praegune Põhja Piirivalvepiirkonna piiriturvalisuse jaoskonna ülem **Einar Vilem**.

Schengeni õigusruumiga ühinemine on kahtlemata üks Eesti piirivalve olulisemaid ettevõtmisi,” kinnitab Einar Vilem (fotol). Ja lisab siis kiiresti: “Üks ei tee ükski ametkond muidugi midagi ära. Va- ja on koostööd – lisaks piirivalvele veel Põhja Politseiprefektuur, Maksu- ja Tolliameti Põhja Maksukeskus, Kodakondsus- ja Migratsiooniamet, AS Tallinna Lennujaam, AS Tallinna Sadam ja teised koostööpartnerid.”

Kontroll ei kao

Tavakodanik näeb Schengenist rääkides suuresti vaid asja ühte poolt – vabalt liikumise eelist. Istud Tallinnast lennuki peale ja pööratud dokumenti esitamata näiteks Lõuna-Euroopasse välja. Piirivalve ja teiste asutuste ja ettevõtete töö jääb tihti märkamata. “Tegelikult peabki jääma – töö peab kulgema sujuvalt,” lisab Vilem. “Nii sujuvalt, et kurikaelu pääseks Eestisse võimalikult vähe.”

Vilemi sõnul ei jää piiri valvajatel tööd Schengeni lepinguga liitumise tõttu siiski oluliselt vähemaks. Schengeni riikidest saabujaid, jah, enam ei kontrollita, küll aga tehakse seda kolmandatest riikidest tulijate puhul. Kontrollitakse ka kruisilaevu, samuti kauba- ja kalasadamates randuvaid välislaevu.

Ehkki tavakodanikule tundub tihti, et eestlased lendavad vaid läände, väljuvad Tallinna lennujaamast lennukid Moskvasse, Minski, Kiievisse ja Simferopolisse ning ka sealt saabunud reisijad läbivad ikka piirikontrolli. Nagu ka Iirimaalt või

Suurbritanniast saabunud reisijad, sest kumbki riikidest ei ole liitunud Schengeni lepinguga.

“Ja ega näiteks ka Oslost või Frankfurtist saabuvad lennud või Stockholmi-Tallinna laevaliini päris valveta jää,” selgitab Vilem neile, kes riigi turvalisuse pärast südant valutavad. “Teeme tihedat koostööd politseiga, et kõik mustade mõtetega Eestisse saabujad kinni pidada.”

Parimatest parimad

Vilem usub Eesti piirivalvurisse. Ta ei ole juba ammu enam see algaja, kes 1992. aastal piiriposte paika pani, vaid võrdväärne partner vanade Euroopa Liidu riikide piirivalvuritele. Vilemi arvates isegi parem. Lihtsalt seetõttu, et meie omadel on tahtmist rohkem. Tahtmist teha oma tööd nii, et seadusega pahuksis õnneotsijaid vähem riiki satuks.

Ja räägib siis ühe piirivalvuri loo: “Saime teada, et Eestisse on saabumas kaks tagaotsitavat. Meil olid nendest vaid ühed vanad fotod, kuid meie piirivalvur suutis ometi selle vana foto alusel ühe rahvamassist üles leida.” Muidu tagasihoidliku Vilemi hääles kõlavad ilmselged uhkusehõlbed.

Eduteguriteks on peale suure tahtmise ka kaasaegne koolitus, osasaamine teiste Euroopa Liidu riikide kogemustest, uue infrastruktuuri rajamine, liitumine Schengeni infosüsteemiga, abi Schengeni rahastust jne.

Ainuüksi Schengeni rahastust sai Eesti piirivalve ühtekokku 776,7 miljonit krooni euroraha. Kõik selleks, et tagada Eesti

riigi julgeolek ja suurendada Euroopa Liidu turvalisust.

“Müüri muidugi piirile ei ehita ja ega müüri ei peaks sa-
japrotsendiliselt kõiki,” selgitab Vilem. “Suurema vabadusega
käivad paratamatult kaasa ka suuremad ohud.”

Töö läheb edasi

Elukutseline piirivalvur (sest kuidas ikka nimetada meest, kes
on teeninud piirivalves Eesti taasiseseisvumisest alates) tunneb
õhupiiri avanemise järel teatavat kurbust – üks suur töö on otsa
saanud. Mis sest, et tee Schengeni lepinguga liitumiseni ei ole
olnud kergete killast.

“Ega need hindamised ei ole mingi formaalsus. Tegelikult on

see paljuski sarnane ülikooli lõputöö kaitsmisega, kus samuti
tahetakse teada, miks on tehtud nii ja mitte teisiti. Kuni koman-
deni välja,” toob Vilem elulisi paralleele.

Ja et juhuvaliku põhimõttel testitakse ka piirivalvureid, siis
on vaja anda kõigile meestele põhjalik koolitus, et nad tõepoo-
lest teaksid, mida ja kuidas teha – kogu tegevus peab olema
mõtestatud. Ega Schengeni liitumisega töö lõpe – Eesti piiri-
valvurid peavad saama veelgi paremaks. “Potjomkini küla me ei
ehita, me kaitseme Eesti riiki,” paneb Vilem efektse punkti.

Seda Valgamaalt pärit piirivalvekaptenit, kes on ladunud Ees-
ti piirivalve alusmüüri, tuleb usaldada ja temasse uskuda. Nagu
paljudesse teistesse, kes Eesti riigi julgeoleku eest seisavad. **ek**

Mida tegi piirivalve Schengeni lepinguga liitumiseks?

Schengeni viisaruumiga liitumiseks valmistumisel sai piirival-
ve palju abi Schengeni rahastust. Kokku sai Eesti riik 77 miljonit
eurot ehk 1,2 miljardit krooni, millest piirivalvele eraldati 776,7
miljonit krooni.

Piirivalve Lennusalga uus hoone

2007. aasta oktoobris avas piirivalve lennusalk Tallinna lennu-
jaama territooriumil uue hoone, mis tagab ööpäevaringse val-
misoleku ja võimaluse lennata välja 15 minuti jooksul. Nii kiir-
re väljalend on vajalik selleks, et reageerida võimalikele piirikü-
miste, abistada merel hättasattunuid ja tagada kiireloomu-
list meditsiiniabi.

Samuti löi uue hoone rajamine nõuetekohased tingimused
lennuvahendite, seadmete ja varustuse hoidmiseks ning hool-
dustööde teostamiseks. Hoonekompleksi kuuluvad soojustatud
angaar kahe valves oleva lennuvahendi jaoks ning administra-
tiivplokki valvemeeskondade ja administratsiooni töötajate
tagamiseks. Lennusalga uue hoone rajamine läks maksma 61,2
miljonit krooni.

Helikopter Agusta Westland 139

12-kohaline helikopter Agusta Westland 139 on mõeldud eelkõi-
ge piiri valvamiseks, kuid sobib ka otsingu- ja päästetöödeks.
Kopteril on päästetöödeks vajalik vints ja infrapuna-otsingusea-
de, mis võimaldab avastada maapinnalt nii elusolendit kui ka
tulekollet.

Piirivalve uued radaripositsioonid

Radaripositsioonid võimaldavad idapiiri
veelgi tõhusamalt valvata, sest näita-
vad piirivalvuritele objekti asukoha ning
kaamera abil saab seejärel ka kohe objek-
ti tuvastada.

Eesti firma Cybernetica AS valmista-
tud radaripositsioonid Terepniki ja Prog-
ress (maksid 47,3 miljonit krooni) aita-
vad piirivalvuritel avastada ebaseaduslikku
piiriületust Lämmijärvel ja Narva jõel. Li-
saks sellele rajati seirekaamerate süsteem
(8,8 miljonit krooni) idapiiri ja Peipsi piiri-
lõigul avastatavate piirijuhumite kiireks
identifitseerimiseks.

ALLIKAS: PIIRIVALVANEET

Mustvee kordon

2007. aasta ok-
toobris avas piiri-
valve idapiiril Must-
vees uue kordoni,
mis asub Mustvee
sadama vahetus läheduses ning või-
maldab operatiiv-
selt reageerida õi-
gusrikkumistele ja tegeleda päästetööga. Vajadus uue kordoni jä-
rele tekkis, kuna Ninasi ja Omedu kordonites puudusid piirivalvu-
ritel kaasajaks töö- ja elutingimused, kordonite läheduses pol-
nud ka võimalust ujuvvahendeid hoida ega neid vette lasta. Uue
kordoni peahoones asuvad teenistus- ja olmeruumid, õppeklas-
sid, ruumid toitlustamiseks ja sportimiseks. Kompleksi kuuluvad
veel tehnikahoone, teenistuskorteri aedikud, hõljuki seisuplats ja
spordiväljak.

Kordonihooned ehitus läks maksma ligi 40 miljonit krooni.

Schengeni rahastu toel parandati ka Sisekaitseakadeemia Piirivalve-
kolledži õppe ja sporditingimusi kokku ca 100 miljoni krooni eest.

KÜLLIKE JÜRIMÄE
KOHTUNIK EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMISE ASTME KOHTUS

Eurotrahvidest kohtuniku pilgu läbi

Ajakirjanduse vahendusel on korduvalt väljendatud muret Eestit ähvardada võivate suurte eurotrahvide üle. Kirjutatud on küll heitvee-, küll suhkru- ja raskmetalltrahvidest. Selgemaks pole aga saanud, kes ja mille eest võib Euroopa Liidus trahve kehtestada.

Pärast 1. maid 2004 laienes Euroopa Liidu õigusruum ka Eesti territooriumile. Eesti õigus on nüüd paljuskülgne (eriti majanduse valdkonnas) ümberkirjutatud euroõiguseks. Kui õigussüsteem toimib isenesest tõrgeteta, siis pole seda vaja "tagant torkida". Tegelik elu on ideaalsest siiski palju keerulisem. Seaduste mittejärgimise ja rikkumiste puhuks on Euroopa Liit näinud ette tõrksate taltsutamise süsteemi ning trahvid on osa sellest sundmehhanismist. Adressaatide järgi võib eurotrahve jagada kahte suurde rühma: trahvid liikmesriikidele ja ettevõtetele.

Trahvid Euroopa Liidu liikmesriikide suhtes

Liikmesriigi ja Euroopa Liidu võimalike vastuolude lahendamise teena näeb ELi leping (artikkel 226) eelkõige poliitilisi meetmeid – läbirääkimisi ja konsultatsioone. Euroopa Komisjonil on suur kaalutusõigus liikmesriigi suhtes rikkumismenetluse algatamiseks. Pärast komisjonilt õigusrikkumise kohta ametliku kirja ja põhjendatud arvamuse saamist on liikmesriigil võimalus veel oma käitumist korrigeerida ning õigusrikkumine lõpetada. Alles seejärel võib komisjon esitada hagi liikmesriigi vastu Euroopa Kohtusse.¹

Kui nüüd ka Euroopa Kohus leiab, et liikmesriik on rikkunud ELi lepingust tulenevaid kohustusi, peab

1 – Kohtu ametlik nimetus on eesti keeles Euroopa Ühenduste Kohus, lihtsuse mõttes kasutatakse käesolevas artiklis nimetusi Euroopa Kohus ja Esimese Astme Kohus.

liikmesriik ise võtma tarvitusele kõik vajalikud meetmed kohtuotsuse täitmiseks. Kohtuotsuse täitmatajätmisel võib komisjon pöörduda uuesti Euroopa Kohtusse liikmesriigi trahvimiseks. Liikmesriikidele trahvi määramine toimub see- ga pika rikkumismenetluse kõige viimas- ses staadiumis ja juhul, kui muud mõju- tusvahendid on jäänud tulemusteta ning õigusrikkumine kõrvaldamata.

Kuigi Euroopa Kohtul on pädevus liik- mesriikide suhtes trahve kohaldada alates Maastrichti lepingu jõustumisest ehk 1. novembrist 1993, näitab kohtupraktika analüüs, et liikmesriikide trahvimine on pigem erand kui reegel. Trahvide mää- ramisel ei ole Euroopa Kohus seotud kom- isjoni taotlustega ning kohus võib trah- vi vähendada või suurendada või jätta ta hoopis välja mõistmata. Euroopa Kohus on oma otsustes rõhutanud, et koh- tu kaalutlused ei ole poliitilist laadi. Kri- teeriumid, mida kohus arvestab trahvi- de määramisel, on rikkumise kestvus ja raskus ning riigi maksevõime. ELi lepin- gu artikli 228 lõike 2 kohaselt saab Euroopa Kohus määrata kahte liiki rahalisi sanktsioone: trahve või põhisummasid. Trahvi eesmärk on motiveerida liikmes- riike võimalikult kiiresti rikkumist lõpeta- ma (veenev mõju). Ühekordse põhisum- ma määramisel hinnatakse aga kohustu- se täitmata jätmise mõju era- ja avalikele huvidele (hoiata mõju). Vaid ühel kor- ral on kohus kohaldanud topelt rahalisi sanktsioone (samaaegselt trahviga mää- ranud põhisumma) ja seda põhjusel, et rikkumine oli kestnud kaua ja oli oht sel- le püsimiseks.

Trahvid Euroopa Liidus tegutsevate ettevõtete suhtes

Palju sagedamini tuleb Euroopa Koh- tul tegeleda ettevõtete suhtes konkuren- tiesekirjade rikkumise asjades teh- tud trahviotsustega. Konkurentsõigu- se üheks põhiprintsiibiks on ettevõtjate isiklik vastutus. Euroopa Komisjonil on õigus Euroopa Liidus tegutsevaid ette- võtteid trahvida konkurentsi kahjustava- te keelatud kokkulepete ning turgu va- litseva seisundi kuritarvitamise eest. Kom- isjon võib määrata ettevõtetele kahte liiki rahalisi karistusi: trahve ja pe- rioodilisi karistuslikke makseid. Kusjuu- res trahv määratakse karistusena juba toimepandud õigusrikkumise eest, kuid

perioodiliste maksete kehtestamise ees- märgiks on sundida ettevõtteid võima- likult kiiresti komisjoni otsuseid täitma. Vastavalt nõukogu määrusele nr 1/2003 on trahvi maksimaalmääraks 10% ette- võtte aastakäibest ning perioodiliste (iga- päevaste) maksete ülempiiriks on 5% et- tevõtte keskmisest päevasest käibest. Suurimaks trahviks on seni Microsoftile turgu valitseva seisundi kuritarvitamise eest 2004. aastal määratud 497 miljonit eurot.² Kuna Microsoft viivitas komisjo- ni otsuse täitmisega, siis määras komis- joni otsuse täitmisega, siis määras komis- joni hiljuti (27. veebruaril 2008) veel pe- rioodilised maksed, mis kokkuvõttes üle- tavad trahvisummat. Komisjoni trahviot- suseid saab ettevõtte vaidlustada Esime- se Astme Kohtus.³ Kuigi kohus tunnistab reeglina komisjoni suurt kaalutusõigust trahvi määramisel, võib ta trahvisummat muuta. Ühel korral on Esimese Astme Kohus ka trahvisummat suurendanud.⁴ Esimese Astme Kohtu otsuste peale võib õigusküsimustes edasi kaevata Euroopa Kohtule.

Eurotrahvid ja Eesti

Euroopa Kohus pole seni Eesti Vabariigi ega ühegi Eesti ettevõtja käitumises tu- vastanud ELi õiguse normide rikkumist, ammugi mitte määranud Eestile trahve. Järelikult saab Eestit ähvardavatest euro- trahvidest eelnevalt käsitletud mõistes tänaseni õnneks rääkida teoretiseeringu- na ehk *in abstracto*. Esimese Astme Koh- tu menetluses on küll Eesti riigi hagi Eu- roopa Komisjoni vastu Komisjoni määru- se nr 832/2005 tühistamise nõudes.⁵ See vaidlus on aga täiesti erinev liikmesrii- gi trahvimenetlusest. Komisjoni 31. mai 2005. aasta määrusega tehti kindlaks, kui suur oli ülemäärane suhkruvaru,

2 – Esimese Astme Kohus jättis 17. septembri 2007. aasta otsuses kohtuasjas T-201/04 trahvi- summa muutmata ja Microsoft seda kohtuotsust ei vaidlustanud.

3 – Esimese Astme Kohus on Euroopa Kohtu juur- de kuuluv iseseisev ja sõltumatu kohus, mis lahendab vaidlusi paljudes ELi õiguse valdkondades.

4 – Vaata 12. detsembri 2007. aasta otsust ühendat- tud kohtuasjades T-101/05 ja T-111/05.

5 – Kohtuasi T-324/05, mis on Eesti ajakirjandu- ses laiemalt kajastamist leidnud kui nn suhkru- trahvi kaasus. Trahv on siiski karistus õigusrikkumise eest ning seda ei või ajada segi muude kohustus- like maksetega.

Euroopa Kohtu trahviotsused Euroopa Liidu liikmesriikide suhtes

★ Juuli 2000:

Kreekale trahv 20 000 eurot päe- vas ehk kokku 5,4 miljonit eurot ohtlike jäätmete hoiustamise ees- kirjade rikkumise eest;

★ November 2003:

Hispaaniale 624 000 eurot aas- tas mittekvaliteetse ujumisveega piirkondade kohta ujumisvee kva- liteedile esitatavate nõuete rikku- mise eest;

★ Juuli 2005:

Prantsusmaale 20 miljonit eurot pluss 57,8 miljonit eurot iga kuue kuu eest, mil jätkuvalt rikutakse kalavarude säilitamise eeskirju;

★ Juuli 2006:

Itaalia rikkus küll töötajate vaba liikumise õigust, kuid Euroopa Kohus tuvastas, et otsuse tegemise ajaks oli rikkumine lõppenud ega määratud seetõttu trahvi.

mille Eesti kohustus turult kõrvaldama. Kuna õiguslik vaidlus Eesti ja Euroopa Komisjoni vahel on Esimese Astme Koh- tus lahendamata, siis on ennatlik maini- tud kohtuasja kohta arvamust avaldada.

Üleliigse laovaru kindlakstegemist kä- sitleb teinigi Eestist saabunud kohtuasi. Nimelt esitas Tallinna Halduskohus 18. detsembril 2007 eelotsuse küsimiseks taotluse⁶ Euroopa Kohtule (põhikohtuas- jaks on siin Tallinna Halduskohtu menet- luses olev Balbiino AS v Eesti Vabariigi Põllumajandusministeerium, Maksu- ja Tolliameti Põhja maksu- ja tollikeskus). Viimatini metatud kohtuasjas pole Euroo- pa Kohus samuti veel otsust teinud. **ek**

6 – Kohtuasi C-560/07. Liikmesriigi kohus võib Eu- roopa Kohtult küsida eelotsust, kui kohtuasja me- netlemisel kerkib esile ELi õigusakti tõlgendamise või kehtivuse probleem.

KERTTU KONGAS

Laste hääled kõlavad üle maailma

Käesoleva aasta märtsi alguses autasustati rahvusvahelise õpiprojekti *eTwinning* tänavusi parimaid Eestis. Esikoha vääriliseks peeti Viimsi Keskkooli algkoolidele mõeldud projekti “*Voices of the World*”, mille viis läbi sealne õpetaja Kairi Laane.

Programmi “Sõpruskoolid Euroopas / eTwinning” ümber on koondunud Euroopa uuendusmeelsete õpetajate võrgustik. “Ideed ja ettevõtmised, mis koostööst sünnivad ja mida ühendab märksõna “21. sajandi haridus”, on programmi edu pandiks ka tulevikus,” selgitas Tiigrihüppe SA projektijuht Elo Allemann.

Meloodiline õppeprotsess

Võiduprojekti idee sünni juures oli kuus kooli erinevatest Euroopa riikidest, septembriks oli sellest huvitatud 25 kooli. Praeguseks on põneva projektiga liitunud juba ligi 60 kooli üle Euroopa ning mõned isegi väljastpoolt. “*Voices of the World*” on loodud selleks, et võimaldada erinevates keeltes kõnelevatel lastel oma hääled üleilmsetl “kuuldavaks teha”. Elo Allemanni sõnul oli võitja selgitamisel oluliseks kriteeriumiks

Interneti-põhise koostöö sidumine igapäevase õppetööga.

Igal kuul saavad koolid ülesande, mille nad peavad täitma kuu lõpuks. Septembris oli selleks enda kooli ja riigi tutvustamine, oktoobris lauldi laulu “*Twinkle, Twinkle Little Star*,” veebruaris tutvustati erinevate riikide numbreid ühest kümneni ning märtsi ülesandeks on nädalapäevade esitlemine. “Ülesanded on üles ehitatud nii, et keelebarjäär ei jääks takistuseks ning lastel oleks võimalik tutvuda eri maade keelelise ja kultuurilise mitmekesisusega. Minu klassis on mitmeid õpilasi, kelle emakeeleks pole eesti keel, seega aitab see projekt klassikollektiivil ka omavahel paremini sulandada,” tutvustas oma projekti Viimsi Keskkooli õpetaja Kairi Laane.

“Igal kuul salvestame vastavasisulise heliklipi ning muudame selle veebipõhist tarkvara kasutades visuaalselt efeksemaks,” selgitas Laane. “Õpilaste motivatsioon on tõusnud just tänu erinevate info- ja sidetehnoloogiahendite kasutamisele õppetöös. Võitnud olen projektist ka ise, kuna olen enda jaoks avastanud väga põnevaid vahendeid, mida saab edukalt õppetöö mitmekesistamiseks ära kasutada.”

Laane sõnul on õppetöö käigus loodud laule ja luuletusi, mida tunnevad kõik kogu maailmas ning selle kõige tulemuseks võiks olla näiteks

põnev raadioformaadis veebipõhine saade. "Igale koolile antakse ülesandeks üks ja sama ülesanne, mis täidetakse oma emakeeles. Näiteks lauldakse laulu "Aisakell", mislābi saab igaüks anda nn enda hāle."

Tantsud, mida tantsime

Õpilastepoolse sõbraliku vastuvõtu ja kolmanda koha teenis Kadrina Keskkooli õpetaja Merike Siku projekt "Popular dances", milles osalesid 6. klassi õpilased. "Mu tähelepanu kõitis tantsuharjumuste uurimine ja võrdlemine, kuna olen palju aastaid oma elust ka ise tantsimisega tegelnud ning klassi õpilaste hulgas oli see tegevus väga populaarne," rāakis Merike Sikk projektivaliku põhjustest.

Merike Sikk on olnud tubli ja ettevõtlik ning alati valmis proovima ja katsetama

ka uusi õpetamiseetodeid. "Olen olnud inglise keele õpetaja juba 25 aastat ning alati lähtunud põhimõttest, et keelt on meil vaja eelkõige suhtlemisvahendina. Edasine ja konkreetsem huvi alternatiivsete meetodite vastu tekkis, kui tutvusin 2005. aastal eTwinningu projektiga."

Siku sõnul pidid esialgu projektis osalema nii Hispaania, Itaalia, Ungari kui ka Eesti. "Kahjuks jäid nii Itaalia kui ka Ungari koolid passiivseteks ning reaalne ja seejuures väga aktiivne partnerlus toimus siiski vaid Hispaania ja Eesti õpilaste vahel". Töökeskkonnana kasutati ajakirjalaadset *MagazineFactory*, kus õpilased registreerusid ajakirjanikena ning õpetajad toimetajatena. "Esmalt alustasime taustainfost enda ja oma riigi kohta ning liikusime üha spetsiifilisemate teemade poole edasi. Kirjeldasime traditsioonilise tantsu tähendust oma maal, saatsime näidetena pilte ja videoid. Koostasime ja vastasime küsimustikule tantsu tähendusest ja positsioonist meie elus. Kokkuvõtted tegime PowerPointis ning õpetajad suhtlesid e-posti, msn-i ja Skype'i teel".

"Projekt on õpetanud esmalt nägema ennast (mina, minu kodukoht, Eesti) ning kõrvutama seda teise õpilase, tema kodukoha ja riigiga. Saades teada rohkem

enda, kohalike traditsioonide ja tavade kohta, oskame neid ka rohkem vārtustada," selgitas Sikk projekti eesmärgipārasust ja tulemit õpilaste jaoks.

Virtuaalmaailma vōimalused

Tiigrihuppe Sihtasutus koordineerib sõpruskoolide programmi juba neljandat õppeaastat. Programm on tänaseks võitnud õpetajate poolehoidu nii Euroopas kui ka Eestis. "Edu saladus peitub selles, et programmiga on lihtne liituda ning sellega ei kaasne keerulist ja tüütut bürokraatiat," selgitas Allemann.

Õpetajate jaoks on projekti juures oluline, et kaasaegsete meetodite kasutamine kõidab õpilasi, mislābi suureneb ka nende huvi õppimise vastu. "Rahvusvaheline Interneti-põhine koostöö annab õpilastele teadmised virtuaalmaailma vōimalustest ning seal kehtivatest reeglitest, samuti pakub suurepārase vōimaluse praktiseerida vōõrkeeli," rāakis ta eTwinningu kesksest ideest. **eh**

eTwinning

"Sõpruskoolid Euroopas / eTwinning" on rahvusvaheline projekt, mida Eestis koordineerib Tiigrihuppe Sihtasutus, riikidevahelisel tasandil European Schoolnet ning toetab Euroopa Komisjon. Programmi eesmärgiks on vōimaldada Euroopa koolidele Interneti-põhist koostööd, milleks kasutatakse portaali www.etwinning.net.

Lisainfot Eestis toimuva kohta saab www.htk.tlu.ee/etwinning/uldine

INDREK TREUFELDT

Euroeelarve inventuur tulekul

Justkui märkamatult on Eesti saanud uue ajaraami oma elu korraldamiseks. Euroliidu uus finantsraamistik astus jõusse 2007. aastal ja määrab küllalt suure rahahulga liikumise kuni aastani 2013.

Üksmeel finantsraamistiku suhtes tuli raskelt. ELi kõige rikkamad riigid nõudsid häälekalt sissemaksete vähendamist ja tõstasid küsimuse, mida eelarvesse makstud raha eest ikkagi pakutakse. Uustulnukad, nagu ka Eesti, ei olnud rahul plaanidega vähendada regionaaltoetusi. Kõige tulisemaks läks vaidlus Suurbritannia ja Prantsusmaa vahel. Brittidel on senini õigus saada tagasi osa euroeelarvesse makstud rahast, sest nad ei kasutanud minevikus täiel määral põllumajandustoetusi. Sellist õigust kutsetakse briti tagasimakseks. Muide, ka Eestil tuleb nüüd igal aastal arvestuslikult maksta miljoneid brittidele. Prantslastele ei meeldi tagasimakse aga sugugi ja nad soovivad selle lõpetamist. Britid oleks asjaga peaaegu päri, aga vaid juhul kui põhjalikult reformitaks euroliidu eelarvepoliitikat ning ennekoike lõpetataks suurte toetuste maksimine Prantsuse põllumeestele.

Merkeli kompromiss

2005. aasta detsembrikuus kulmineerunud eelarvekomplustes sai oluliseks rahusobitajaks värskest Saksa liidukantsleri ametisse asunud Angela Merkel, mõned poeetikad armastavad ajakirjanikud nimetasid teda isegi rahuingliks. Üheks tähtsamaks kompromissi hinnaks oli klausel, et euroeelarve võetakse põhjalikult luubi alla 2008/2009. aastal ehk siis juba tänavu. Asjast huvitatud osapooled saidki nüüd aprillikuu keskpaigani

esitada arvamusi Euroopa Komisjonile, kes nende põhjal tuleb omapoolsete ettepanekutega välja juba selle aasta lõpul või hiljemalt 2009. aasta alguses.

Ent ainult rahalugemisest siin ei aita. Ehkki euroeelarve mudimiseks on ikka ja jälle välja tuldud argumentidega, et sissemaksed on liialt suured. Maagilis-psühholoogiliseks piiriks on kujunenud 1 protsent liikmesriigi rahvuslikust rikkusest. Nüüd on see enam-vähem saavutatud. Võiks ka väita, et 1 protsent pole ju palju. Kujutlege, et maksate oma palgast ühe protsendi jagu näiteks ametiühingumaksu või annetate selle summa heategevusele – seda ei ole ju just palju. Ometi võib ühe protsendi abil oluliselt turgutada majandust Euroopa vähemarenenud piirkondades, rajada uusi teid, aidata põllumehi jne.

Euroeelarve inventuuri silmas pidades tuleb osapooltel kõigepealt põhjalikult arutleda, mida euroliit lähiaastatel saavutada tahab. Milline on ühe või teise kulutuse lisaväärtus. Kui toetused vaid pikendavad mõne majandusvaldkonna agooniat, pole need tegelikult läinud asja ette.

Ajastu pärast toetuste lõppu

Eesti Riigikontrolli hiljutine audit vihjas üsna kurjakuulutavalt, et Eesti peab olema valmis ajajärguks, kui suuri põllumajandustoetusi enam ei pakuta. Sellisel ennustusel on tõsi taga. Põllumajandustoetuste puhul on viimasel ajal vaieldud, kas liikmesriikidel ei peaks selles vallas

olema suurem sõnaõigus. Samas võivad liikmesriigid suure otsustusvabaduse korral muutuda liialt isekaks, ka tekiks iga riigi poliitikutel kergesti kiusatus toetuste kaitsmisega populaarsust koguda. Mõistlik näib, kui põllumajanduspoliitika oleks euroliidus piireületav – nii nähtaks ka ühishuve.

Euroeelarve on küll ühine, kuid suurt osa sellest metsikust rahamassist haldavad senini liikmesriigid. Suur abi oleks sellest, kui eelarve kasutamine oleks senisest läbipaistvam, ülevaatlikum ning ka paindlikum. Eestist pärit komisjoni volinik Siim Kallas on üsna südikalt

seisnud selle eest, et jagatud toetused oleksid avalikud. Liikmesriigid on sellele ettepanekule küll vastu sõdinud, kuid tasapisi on avalikustamine siiski normiks saamas.

Viimases eelarvelahingus olid uued liikmesriigid, sealhulgas ka Eesti mõneti piiratud rollis. Varasemate kokkulepetega Berliinis oli eelarve kõige kaalukam osa – nimelt põllumajandustoetusi puututav – juba aastateks kindlaks määratud. Suured liikmesriigid olid otsustanud, et põllumajandustoetused vanades liikmesriikides vähenevad järk-järgult, uutes liikmesriikides aga toetus kasvab,

kuni toetuste määr võrdsustub. Nii ei saagi uued tulijad eurolliitus mitte kunagi nautida neid eeliseid, mis on olnud põllumeestel vanades liikmesriikides. Ent selle tööga pärast ei maksa solvmist üles näidata, pigem on mõistlik kaasa aidata uute põhimõtete rakendamisel.

Kas uus eelarve toob Euroopa maksu?

Järgmine finantsraamistik tuleb aastateks 2014–2020 ning see võiks juba kajastada Euroliidu uut hingamist. Tõsi, põllumajandustoetuste osakaal langeb juba praegusel eelarveperioodil. 2007. aastal moodustasid need toetused

32 protsenti kogu eelarvemahust, 2013. aastal kahaneks põllumajandustoetuste maht 32 protsendile. Finantsraamistiku kogumaht on 820 miljardit eurot. Ja eelarvereform seni plaanitud kujul tähendaks igal juhul põllumajandustoetuste osakaalu dramaatilist kahandamist.

Euroeelarve peatne inventuur toob tõenäoliselt taas lagedale ka nn Euroopa maksu teema. Maksu pooldajad väidavad, et näiteks käibepõhine maks tooks liidu rahvale lähemale. Nii mõistetakse paremini, kuidas euroliit end majandab, eelarveraha liikumine muutuks läbipaistvamaks. Kuid maksukoormus on hell teema igal pool Euroopas, ükski mõjukas poliitik ei tahaks mõne uue maksu pärast oma populaarsusreitingut lahjendada.

Eelarvekava, mille järgi praegu Eestis toimetatakse, on ajendanud küsima, kas raha peaks minema ajudesse või asfaldi ehk kas peaks ehitama või panustama haridusse. Loosung “Ennekõike ajud!” kõlab uhkelt, ent kui hariduse eelisarendamisega ei käi kaasas head ideed ja vaade kaugemale horisondi taha, võiks pigem ikkagi ehitada. Tegelikult seisavad sedalaadi küsimused kogu Euroopa Liidu ees. Kas konkurentsivõime toetamine on vaid pelk sõnakõlks või seondub see tõesti asiste ideedega, kuidas Euroopa mootor tõhusamalt tuksuma saada? **ek**

Märtsis toimunud ELi eelarve teemalises seminaril jagasid ka Eesti huvigrupid oma nägemusi sellest, milliste valdkondade rahastamisele peaks tulevikus enim tähelepanu pöörama. ELi eelarvest rääkides rõhutasid kodanikuühiskonna esindajad, et rahastamine peaks tooma liikmesriikidele lisandväärtust ja aitama poliitikat ellu viia. Samuti leiti, et tähtis on rahade kasutamise reeglite lihtsustamine, harmoniseerimine ning läbipaistvus. Arutledes selle üle, mis valdkondadesse võiks suunata Euroopa Liidu rahasid Eestis, toodi esile see, et oleks vaja luua paremad ühendused ülejäänud Euroopaga ning tugevdada sotsiaalset infrastruktuuri. Huvigrupide nägemusel peaks ELi eelarve tuleviks keskenduma ka energia- ja kliimapoliitikale ning demograafilistele muutustele.

KERTTU KONGAS

Hollandi rändkonsultant räägib soravat eesti keelt

Hollandlane **Klaas-Jan Reincke** (fotol) on Eestis elanud ja mestimise ehk Euroopa koostööprojektide hindamise alal töötanud ligi kuus aastat, kuid eesti keele õppis mees ära juba esimese pooleteise aastaga. Hetkel veab ta peamiselt erinevate ELi programmide hindamise ning koolituste läbiviimisega tegelevat ettevõtet CyclePlan.

Eestisse sattus Reincke esmakordselt 2002. aastal, mil toimus PHARE programmi vahehindamine ning teda kutsuti siia meeskonda juhtima. Kuna Klaas-Jani abikaasa Eve on eesti verd, otsustas pere soodsas võimaluses avaneval üleüldse Maarjamaale kolida.

Kuidas erineb Eesti töö- ja ärikeskkond Hollandi omast?

Väga palju erinevusi tegelikult ei olegi. Kõige silmapaistvamad on seotud siinse kiire arenguga viimasel ajal. Eestis tahetakse saavutada kõik võimalikult kiiresti – hästi kirjeldab seda loosung “15 aastaga viie jõukama riigi hulka”. Positiivne on, et olakse nõus palju pingutama, kuid negatiivne seejuures, et tihti pingutatakse üle ning selle all kannatab nii individuaalne kui ka ühiskonna tervis.

Milline näeb välja mestimisprotsess?

Kogu protsess algab sellest, et kandidaatriik saadab välja spetsiifilised kutsed valdkondades, mille arendamisel abi vajatakse. Näiteks politsei või piirivalve töö koordineerimine, arendamine, juurutamine. Seejärel reageerivad teiste liikmesriikide vastavate organisatsioonide pädevad ametnikud ning koostavad pakumised, mille hulgas kandidaatriik valib välja sobivaima.

Sõlmitakse leping abivajava kandidaatriigi ja teist liikmesriiki esindava organisatsiooni vahel, pärast esimest missiooni kandidaatriiki koostatakse probleemianalüüs ning nõustamisprotsess võibki alata.

Sisuliselt tähendab see strateegiate kirjutamist, erinevaid protseduure ning ametnike koolitamisi. Kandidaatriikide

ametnikud külastavad tihti ka riiki, kes abi osutab, et tutvuda seal juba töötavate süsteemidega.

Minu valdkondadeks on regionaalareng ja ELi struktuurifondid. Mestimiseksperdiksi ma end nimetada päris ei tahaks, kuna kuulun ise erasektoris. Samas on meie kliendid kõik avalikust sektorist ning töö, mida teen, on sisuliselt siiski sama. Mestimine tähendab spetsiifilist toimimise viisi, kus vanemad ELi liikmesriigid aitavad uusi kandidaatriike. Nõustajateks on enamikul juhtudel vaid avalikus sektoris töötavad inimesed. Näiteks tähendab see, et Hollandi maksuametis töötav ekspert annab Rumeenia maksuameti ametnikele tarvilikku nõu. Ise tegelen enim nõustamiste, hindamiste ja koolitustega.

Kui kaua olete mestimisprojektide hindamisega tegelema olnud?

Ise ma mestimisprojektides osaleda küll ei saa, kuid olen mitmeid neist hinnanud. Päris esimest korda tegin seda juba ligi 12 aastat tagasi ning Eestis hindasin aastatel 2002–2007 PHARE projekte. Veel olen hinnanud üleminekuvahendite ning peamiselt eri struktuurifondide programme – näiteks riikliku arengukava eesmärkide, haldussuutlikkuse tõstmise meetme, Norra ja EMP finantsmehhanismide rakendussüsteemi ja veemajanduse meetmete tõhususe programme.

Milliste riikide mestimisprojektidele olete hinnanguid andnud?

Kõik Baltimaad, Poola, Ungari, Sloveenia, Horvaatia, Rumeenia, Bulgaaria, Türgi, Jordaania, Egiptus, Ukraina, Venemaa ja Gruusia. Viimased viis pole otseselt hindamisega seotud olnud,

kuid Euroopaga seotud projektidega küll. Kui töötasin veel Hollandis, tegelesin peamiselt Lääne-Euroopa riikidega. Nüüd, läbi oma ettevõtte CyclePlan, jällegi riikidega, mis asuvad ka väljaspool Euroopa keset.

Millise riigi mestimisprotsessi hindamine on olnud kõige keerulisem?

Arvan, et selleks on kindlasti Egiptuse pealinnas Kairos tehtud teavitustöö, mida saab laiemas plaanis ka mestimiseks nimetada. Meie ülesandeks oli korraldada teavitusüritus Euroopa naabruspoliitika raames, mis toetab liikmesriikide ja naabrite omavahelist koostööd. Ürituse sisuks oli interaktiivse osalemise kaudu kohalikelt abitaotlejatelt (nt regioonid ja ülikoolid) teada saada, milliste projektidega nad tahaksid tegeleda. Egiptuse kaasamiskultuur on aga hoopis erinev sellest, millega Euroopa inimene harjunud on, ning püstitatud ülesanne osutus keerulisemaks. Iga viie minuti tagant teatas kohalik ametnik, et osalejatelt sisulise info palumine ei ole lubatud, mistõttu jäi ürituse eesmärk, sel kujul nagu see plaanitud oli, saavutamata. Ülesanne kujunes äärmiselt keeruliseks, kuna vestlust juhtida oli täiesti võimatu. Väike samm – taotlejate informeerimine – sai küll tehtud ning ees ootab lihtsalt pikemaajalisem protsess ELi ja Egiptuse omavahelise koostöö tugevdamiseks.

Milline on huvitavaim elamus/kogemus seoses mestimise hindamisega?

Huvitavamad elamused ja kogemused on seotud pigem erinevate koolituste ja teavitustöö kui hindamisega. Näiteks pärast ebaõnnestunud Kairos käiku suundusime edasi Jordaaniasse, kus kohtusime liibanonlaste, jordanlaste ja paalestinlastega. Erinevalt egiptlastest olid need äärmiselt koostööaltid ning samalaadne koolitusüritus kujunes väga interaktiivseks. Võiks öelda, et kaks üritust erinesid üksteisest kardinaalselt.

Mida tulevik toob?

Mida tulevik täpselt toob, on alati mõnes mõttes üllatus, kuid arvan, et meie firmale toob see veel rohkem hindamistöid mujal Euroopas ja rahvusvahelisi projekte. Kindlasti töötame edasi aga ka Eestis, kus oleme projektide hindamisel saavutanud vägagi hea positsiooni, kuid kasvu ootame pigem koolitusprojektide osas. **eh**

Südikas vanaproua armastab jalgpalli ja lilli

Rakvere Sotsiaalmajas elav linna vanim kodanik, 103-aastane **Elfriede-Helene Kukk** (fotol) on äärmiselt rõõmsameelne ja aktiivne proua. Seoses Euroopa päeva pidustustega on Elfriede-Helene kanda veel üks oluline roll – nimelt just tema kätes saab alguse “Euroopa sallivuse sall”.

Crazy-linnas Rakveres armastatakse ikka asju teha väikse loova kiiksuga. Samasse rubriiki kuulub ka Euroopa päeva puhul Rakvere Sotsiaalmajas kootav hiidsall, mille esimesed read seab silmustusse Elfriede Kukk. Salli aitavad lõpuni kududa Rakvere pensionärid sotsiaalabikeskuse eakate päevakeskusest ja Lääne-Virumaa Pensionäride Ühingust, õpilased ning kõik vabatahtlikud. 150-meetrine hiidsall viiakse hiljem kingituseks Euroopa Parlamendile.

Argipäevadel on Elfriede üks meelepärasemaid tegevusi ajalehtede sirvimine, mida ta niisama naljalt oma päevakavast välja ei jäta. Enese kursihoidmine päevakajaliste sündmustega on tema jaoks üks mõnusamaid osasid päevast ning erilist rõhku pöörab Elfriede seejuures poliitikale. See pisik on prouale külge jäänud sellest ajast, mil ta oli president Konstantin Pätsi teenistuses ning elas Kadrioru lossis.

Aeg on edasi läinud ning vanaproua elupaigaks on juba mõnda aega olnud Lääne-Virumaal asuv Rakvere linn. Enne sotsiaalmajasse kolimist elas Elfriede Pikal tänaval ning vähemasti Rakvere inimesed teadsid, et tema hooldamise all olevast õitsvast lilleaiast ei leidnud ka kõige hoolsam otsija umbrohulibletki.

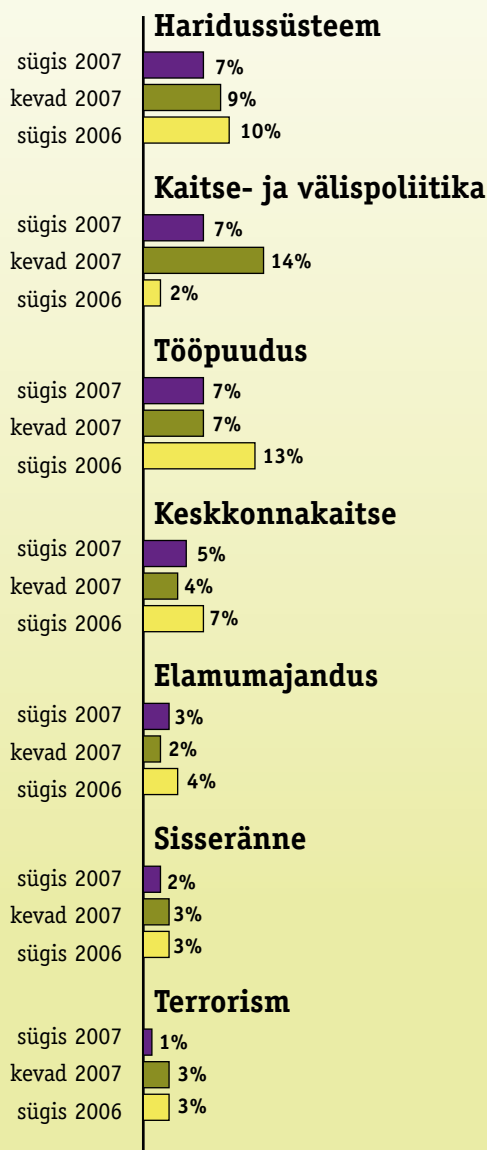
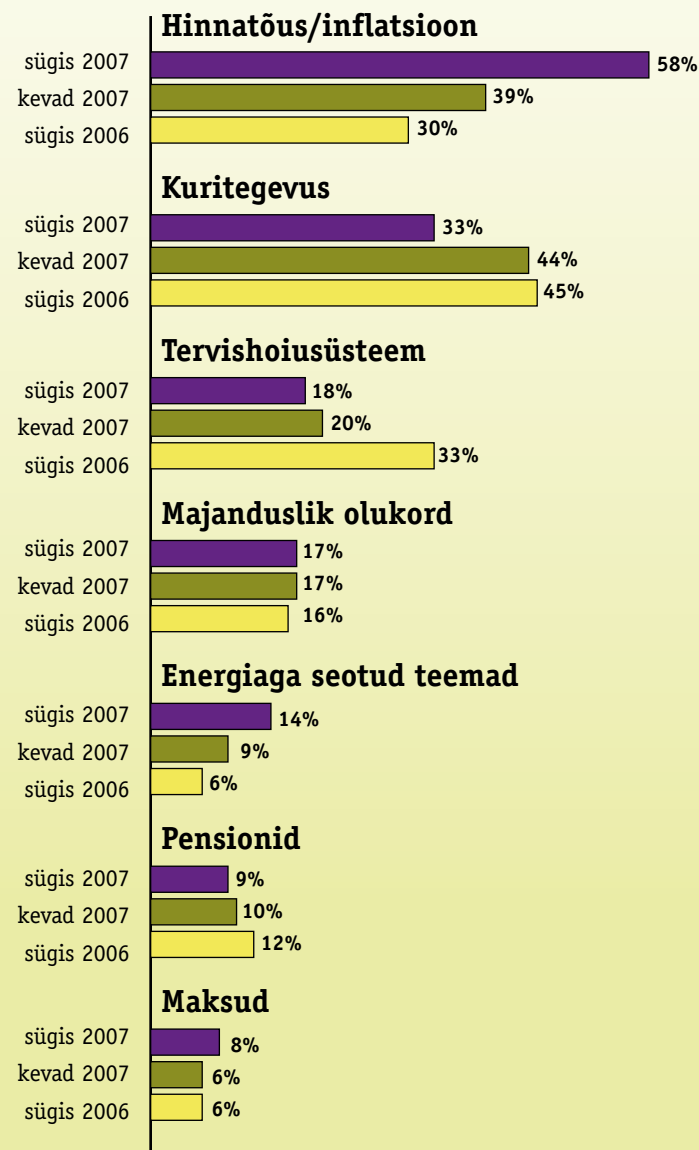
Elfriede üheks üsna omapäraseks hobiks on jalgpalli vaatamine – matšide ajal elab ta oma lemmikutele alati osavõtlikult kaasa. No ausalt, temast optimistlikumat inimest annab otsida. “Pole siin viriseda ühtegi, mida need inimesed virisevad kogu aeg,” teatas Elfriede Kukk oma 103. hällipäeval märtsi alguses.

Niisiis on Euroopale kingituseks kootav sall ja Euroopa päev Rakveres Elfriede jaoks heaks sissejuhatuseks juba juunikuus algavatele Euroopa vutimeistrivõistlustele. **eh**

Eestlaste hinnang olulisimatele küsimustele, mis Eestit lähiajal ees ootavad

Eurobaromeeter 68.1/sügis 2007

Postita oma arvamus

Millistel teemadel sooviksite edaspidi Eurokratist lugeda?

.....

.....

.....

.....

Soovin tellida Eurokrati tasuta koju.

Nimi

Aadress

.....

Vastused palume saata
EUROOPA KOMISJONI
ESINDUS EESTIS
RÄVALA 4
TALLINN 10143

info@euroopalit.ee

või tuua lähimasse
 Europe Direct infopunkti
 (aadresse vt lk 3).